

ต้นเหตุของพายุชันหมอกเวลาแต่งงาน ซึ่งยังคงใช้จนถึงปัจจุบัน

ครั้งที่ 3 นางได้ประดิษฐ์พจนมดอกไม้ ถวายพระร่วงเจ้า เพื่อใช้บูชาพระรัตนตรัย พระร่วงทรงพอพระทัยในความคิดนั้น ตรัสว่า แต่ต่อไปเวลามีพิธีเข้าพรรษา จะต้องบูชาด้วยพจนมดอกไม้กอบัวนี้

นางนพมาศเป็นบุคคลที่ได้สมญาว่า "กวีหญิงคนแรกของไทย" ดังที่เขียนไว้ว่า "ทั้งเป็นสตรี สติปัญญาไม่น้อยกว่าบุรุษ" แล้วยังอ่อนหย่อนอายุ กำลังจะริกรูปและแต่งกาย ซึ่งอุตสาหกรรมพวกเพียร กล่าวเป็นทำเนียมไว้ ทั้งนี้เพื่อหวังจะให้สตรีอันมีประเภทเสมอด้วยตน พึงให้ทราบ ว่าข้าพเจ้านพมาศ กระทำราชกิจในสมเด็จพระร่วงเจ้า กรุงมหานครสุโขทัย ดังจิตคิดสิ่งซึ่งเป็นการควรกับเหตุ ถูกต้องพระราชอัชฌาศัยพระเจ้าอยู่หัว ก็ได้ปรากฏชื่อเสียงว่าเป็นสตรีนักปราชญ์ ฉลาดในวิชาช่างอยู่ชั่วกัลปาวสาน"

ประเพณี...ลอยกระทง...มีมานาน
เพื่อกราบกราน...สิ่งศักดิ์สิทธิ์...ที่เราเชื่อ
ต่อแม่พระ...คงคา...ที่จนเจือ
ต่อพระนารายณ์...ที่เอื้อเฟื้อ...เสมอมา

เพื่อต้อนรับ...พระสัมมา...สัมพุทธเจ้า
จากสวรรค์...ขึ้นดาวดึงส์นี้หนา

เพื่อแสดง...พระธรรม...ต่อมารดา
เพื่อบูชา...รอยพระบาท...ที่เกิดขึ้น

เพื่อบูชา...เกศา...พระพุทธองค์
เพื่อน้อมส่ง...ท้าวพกาพรหม...พรหมโลกนี้
เพื่อบูชา...พระอุปคุตตะ...เถระบารมี
อยู่ยังที่...สะดือทะเล...น้อมบูชา

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลลพนาถนางแก้ว
โทร.037-218-613

ประเพณีลอยกระทง

เป็นวันสำคัญวันหนึ่งของชาวไทย ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ตามปฏิทินจันทรคติไทย ตามปฏิทินจันทรคติล้านนา มักจะตกอยู่ในราวเดือนพฤศจิกายน ตามปฏิทินสุริยคติ ประเพณีนี้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ และขอขมาต่อพระแม่คงคา บางหลักฐานเชื่อว่าเป็นการบูชารอยพระพุทธรูปบาทที่ริมฝั่งแม่น้ำนันทาทาน และบางหลักฐานก็ว่าเป็นการบูชาพระอุปคุตอรหันต์หรือพระมหาสาวก

ประวัติวันลอยกระทง

เดิมเชื่อกันว่า ประเพณีลอยกระทง เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง โดยมีนางนพมาศ หรือท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระสนมเอกในพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย เป็นผู้ประดิษฐ์กระทงขึ้นครั้งแรก โดยแต่เดิมเรียกว่า "พิธีจองเปรียง" ที่ลอยเทียนประทีป และนางนพมาศได้นำดอกโคทม ซึ่งเป็นดอกบัวที่บานเฉพาะวันเพ็ญเดือนสิบสองมาใช้ใส่เทียนประทีป แต่ปัจจุบันมีหลักฐานว่าไม่น่าจะเก่ากว่าสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยอ้างอิงหลักฐานจากภาพจิตรกรรมการสร้างกระทงแบบต่างๆ ในสมัยรัชกาลที่ 1

ต่อมาในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 3 พระบรมวงศานุวงศ์ตลอดจนขุนนางนิยมประดิษฐ์กระทงเพื่อประกวดแข่งขันกัน ซึ่งใช้แรงงานและแรงคนเป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงมองเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองจึงยกเลิกการประดิษฐ์กระทงใหญ่ไป และหัน

มาทำเรือลอยประทีปถวายองค์ละสำเภาแทนกระทงใหญ่ ซึ่งเรียกว่า "เรือลอยประทีป"

ความเป็นมาและความเชื่อของเทศกาลลอยกระทง

1. ลอยกระทง เพื่อเป็นการแสดงความสำนึกบุญคุณของแม่น้ำ ที่ให้เราได้อาศัยดื่มกิน อีกทั้งขอกอภัยพระแม่คงคาที่ทำให้แหล่งน้ำต่างๆ ไม่สะอาด
2. ลอยกระทง เพื่อเป็นการสักการะรอยพระพุทธรูปที่ริมฝั่งแม่น้ำนันทาทาน
3. ลอยกระทง เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ โดยอาศัยความเชื่อในการลอยความทุกข์ ความโศก โรคภัยไข้เจ็บ และสิ่งไม่ดีๆ ต่างให้ไปกับแม่น้ำ
4. ลอยกระทง เพื่อบูชาพระอุปคุต ที่ชาวไทยภาคเหนือเคารพ ซึ่งบำเพ็ญบริกรรมคาถาอยู่ในส่วนลึกของท้องทะเล หรือสะดือทะเล
5. ลอยกระทง เพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่เก่าแก่ของไทยแต่โบราณ อีกทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชาวไทยและ ชาวต่างชาติ
6. เพื่อเป็นการมัดพมปะสังสรรค์กันในหมู่ครอบครัว ให้ได้อยู่ร่วมกันในวันลอยกระทง
7. เพื่อส่งเสริมฝีมืองานอาชีพ อีกทั้งส่งเสริมให้แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการแข่งขันทำกระทง การประกวดนางนพมาศ เป็นประจำทุกปี ที่ต้องมีในวันลอยกระทง

วันลอยกระทง ถือว่าเป็นวันสำคัญอีกวันหนึ่งของชาวไทยทุกคน วันลอยกระทง ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 มักตกอยู่ในราวเดือน

พฤศจิกายน ประเพณีลอย

กระทง นี้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ และขอขมาต่อพระแม่คงคา บางหลักฐานเชื่อว่าเป็นการบูชารอยพระพุทธรูปบาทที่ริมฝั่งแม่น้ำนันทาทาน และบางหลักฐานก็ว่าเป็นการบูชาพระอุปคุตอรหันต์หรือพระมหาสาวก สำหรับประเทศไทย ประเพณีลอยกระทงได้กำหนดจัดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ติดกับแม่น้ำ

ลำคลอง หรือ แหล่งน้ำต่าง ๆ ซึ่งแต่ละพื้นที่ก็จะมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจแตกต่างกันไป

ประวัตินางนพมาศ

นางนพมาศ เกิดในรัชกาลพญาเลอไท กษัตริย์ที่ 4 แห่งราชวงศ์พระร่วงสุโขทัย บิดาเป็นพราหมณ์ชื่อ โชติรัตน์ มีราชทินนามว่า พระศรีมโหสถ รับราชการในตำแหน่งปุโรหิต มารดาชื่อ เรวดี ภายหลังนางนพมาศได้ถวายตัวเข้าทำราชการในราชสำนักสมเด็จพระร่วงเจ้า สันนิษฐานว่ารับราชการในแผ่นดินพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท)หรือพระร่วงเจ้าสุโขทัย จนกระทั่งได้รับตำแหน่ง "ท้าวศรีจุฬาลักษณ์" พระสนมเอก

ปรากฏในพงศาวดารว่า นางนพมาศได้ทำคุณงามความดีเป็นที่โปรดปรานของพระร่วงในกาลต่อมา ที่สำคัญ มีอยู่ 3 ครั้ง คือ

- **ครั้งที่ 1** เข้าไปถวายตัวอยู่ในวังได้ห้าวัน ก็ถึงพระราชพิธีจองเปรียงลอยพระประทีป นางได้คิดประดิษฐ์โคมเป็นรูปบัวกมุตบาน มีนกเกาะดอกไม้สีสวยๆ ต่างๆ กัน นำไปถวายพระร่วงเจ้า เป็นที่โปรดปรานของพระร่วงเจ้ามาก
- **ครั้งที่ 2** ในเดือนห้ามีพิธีชกเขนทร์ศวสนาม เป็นพิธีชกเขนชกข่าราชการทุกหัวเมือง มีเจ้าประเทศราชขึ้นเฝ้าถวายเครื่องราชบรรณาการด้วย ในพิธีนี้พระเจ้าแผ่นดินทรงรับแขกด้วยเครื่องหมากพลู นางนพมาศได้คิดประดิษฐ์พานหมากสองชั้นร้อยกรองด้วยดอกไม้้งงดงาม พระร่วงทรงโปรดปรานและรับสั่งว่า ต่อไปผู้ใดจะทำการมงคลก็ให้ใช้พานหมากรูปดังนางนพมาศประดิษฐ์ขึ้น ซึ่งเป็น